

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Ecogolfbaan 'de Paal' te Bergeijk

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

11 december 2009 / rapportnummer 2336-35

1. HOOFDPUNTEN VAN HET MER

Camping de Paal te Bergeijk wil bij de camping een 18 holes golfbaan met natuurwaarde aanleggen. Hiervoor is een wijziging van het bestemmingsplan door de gemeenteraad van Bergeijk nodig. Voor de besluitvorming over het bestemmingsplan wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld.¹

De Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie voor de m.e.r.; hierna 'de Commissie') beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een duidelijke beschrijving en afbakening van (inrichtings)alternatieven inclusief compensatieopgaven;
- een inventarisatie van de aanwezige landschappelijke-, cultuurhistorische- en natuurwaarden inclusief hun onderlinge samenhang alsmede de randvoorwaarden, kansen en knelpunten voor het initiatief die hieruit voortkomen;
- een beschrijving van de effecten van het voornemen op het milieu in brede zin, waaronder in ieder geval de bovenstaande waarden verstaan worden, evenals de veiligheid voor niet-golfende recreanten in het plangebied;
- een beschrijving van de huidige verkeerssituatie en de effecten van het initiatief op het verkeer en de infrastructuur in het studiegebied.

Daarnaast is het van belang dat het MER een zelfstandig leesbare samenvatting bevat, die geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming, en voorzien is van voldoende kaart- en beeldmateriaal.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies zoveel mogelijk voort op de startnotitie, en gaat dus minder uitgebreid in op de punten die naar haar mening in de startnotitie voldoende aan de orde komen.

2. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

2.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

In de startnotitie wordt de achtergrond van het voornemen beschreven. Beschrijf in het MER welke andere golfbanen in de regio aanwezig, in ontwikkeling of gepland zijn.

In de startnotitie worden verschillende doelen genoemd; versterking van de ecologie, het landschap en de recreatieve functie. Onderdelen hiervan kunnen

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

strijdig met elkaar zijn.² Maak daarom duidelijk wat als hoofd- en nevendoelelstelling(en) van het project wordt beschouwd.

Beschrijf de doelstelling(en) zodanig dat deze gebruikt kunnen worden bij de afbakening van te beschrijven alternatieven en het verhelderen waarom andere oplossingsrichtingen buiten beschouwing worden gelaten.

2.2 Beleidskader

In de startnotitie wordt een opsomming gegeven van relevant beleid. Hierbij ontbreken in ieder geval:

- het provinciale beleid met betrekking tot de ecologische hoofdstructuur (EHS) / groene hoofdstructuur (GHS);
- het lokale beleid op het gebied van cultuurhistorie.³

Ga in het MER in op de randvoorwaarden die het beleid stelt aan de aanleg van de golfbaan. Ga in het bijzonder in op:

- compensatieverplichtingen ten aanzien van bomenkap binnen de GHS;
- mogelijkheden tot het inpassen van cultuurhistorische (waaronder ook archeologische) waarden.

2.3 Te nemen besluit(en)

Beschrijf in het MER welke besluiten moeten worden genomen voor het voor-nemen en door welke instantie. Ga hierbij ook in op eventuele benodigde ont-heffing van de Flora- en faunawet en op de watertoets. Geef aan of er grond-verwerving of -ruil nodig is.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit betreft de aanleg van een golfbaan met 18 holes. Beschrijf in het MER:

- de inrichting van de golfbaan, inclusief routing en mogelijke varianten;⁴
- locatie en bouwwijze van golfgerelateerde bebouwing;
- welke delen van de golfbaan verlicht zullen worden;
- de beoogde openingstijden;
- het beoogde bedieningsgebied, de verwachte bezoekersaantallen uit dit gebied en de prognoses waarop deze zijn gebaseerd;
- of de golfbaan ook wordt opengesteld voor niet-golfende recreanten en welke (veiligheids)maatregelen daarvoor nodig zijn;

² Bijvoorbeeld: een inrichting die optimaal is voor de natuur of landschap kan vanuit gebruikersoogpunt suboptimaal zijn.

³ De Commissie hanteert het begrip 'cultuurhistorie' voor zowel archeologie, historische geografie als historische bouwkunde.

⁴ De Commissie beveelt aan om bij de beoordeling in het MER uit te gaan van een concreet golfbaanontwerp, inclusief gedetailleerde beschrijving van de nieuwe natuur, zodat een afweging tussen de huidige en de beoogde toekomstige natuurkwaliteit goed mogelijk is.

- de beoogde toe- en afvoerroutes naar de golfbaan (zowel voor wegverkeer als overig verkeer, inclusief fietsers en voetgangers), alsmede aantallen en locatie van parkeerplaatsen;
- naar welke natuurwaarden (natuurdoeltypen), watersystemen en landschapsbeeld gestreefd wordt;⁵
- welke beheer nodig is om de beoogde natuurwaarden te doen ontstaan;
- welke mate van beregening en bemesting zal plaatsvinden op welke onderdelen van de golfbaan;
- hoe in het ontwerp van de golfbaan wordt omgegaan met structurende landschappelijke en cultuurhistorische elementen;
- welke aanlegwerkzaamheden nodig zijn, met een inschatting van het tijdsbestek van initiële aanleg en ontwikkeling van de gewenste natuur.

3.2 Alternatieven

In de startnotitie wordt aangegeven dat alleen inrichtingsalternatieven binnen het plangebied zullen worden onderzocht. De Commissie merkt op dat, gegeven het beleid van de provincie Noord-Brabant op het gebied van natuurcompensatie, de beschikbare ruimte mogelijk onvoldoende is voor de combinatie van:

- aanleg van een volwaardige 18-holes golfbaan;
- realisatie van de verplichte natuurcompensatie;
- een adequate en veilige inrichting in verband met de toegankelijkheid voor niet-golfende recreanten;
- inpassing van mogelijk aanwezige archeologische waarden.

De Commissie adviseert in het MER aan de hand van één of meerdere concrete ontwerpen te onderzoeken of bovenstaande functies wel of niet te combineren zijn binnen de gegeven ruimte. Indien dat niet mogelijk is geeft de Commissie in overweging ook de mogelijkheid uit te werken voor een golfbaan met 9 volwaardige holes en driving range, eventueel aangevuld met 9 par 3 holes. Deze kan mogelijk tevens dienen als basis voor een meest milieuvriendelijk alternatief (mma, zie ook par. 3.3).

Geef de inrichtingsalternatieven duidelijk weer met behulp van kaartmateriaal en visualisaties. Geef in het MER aan:

- waar de verschillende golfbaanonderdelen (driving range, fairways, greens, rough) zich in de verschillende alternatieven bevinden;
- waar bebouwing en parkeerplaatsen worden voorzien;
- hoeveel open water wordt voorzien, welke diepte dit zal hebben en hoe deze vijvers/poelen gevuld worden.

3.3 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu, alsmede binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen.

De Commissie adviseert bij de ontwikkeling van het mma uit te gaan van

- het zoveel als mogelijk voorkomen van aantasting van de EHS;
- het zoveel mogelijk inpassen van aanwezige cultuurhistorische waarden.

⁵ Volgens de startnotitie zal het beheer van de golfbaan voldoen aan de eisen van 'Committed to Green'.

3.4 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de golfbaan wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten. Betrek hierbij ook eventuele andere golfbanen die in de regio in ontwikkeling zijn.

4. BESTAANDE MILIEUSITUATIE EN MILIEUGEVOLGEN

4.1 Algemeen

Maak bij de beschrijving van milieueffecten onderscheid tussen effecten in de aanleg- en de gebruiksfase. Beschrijf de milieueffecten zoveel mogelijk kwantitatief; in aanvulling op de in de startnotitie genoemde aspecten geldt dit in ieder geval ook voor de aspecten verkeer en cultuurhistorie.

4.2 Natuur

Algemeen

Het MER moet duidelijk maken welke gevolgen de voorgenomen activiteit kan hebben op de natuur. Op basis van de natuurwet- en regelgeving moeten veel natuurgevolgen gedetailleerd onderzocht worden. Schets in het MER op hoofdlijnen een algemeen beeld van de huidige situatie, de autonome ontwikkeling en de effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de natuur in het studiegebied. Beschrijf daarvoor de verschillende ecosystemen in het studiegebied en betrek daarin de boshistorie (inclusief het ecologische belang van ca. 80 jaar oud bos), de geomorfologie en de hydrologie van het gebied. Geef aan welke kenmerkende habitats en soorten aanwezig zijn in het studiegebied en wat de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied is.

Beschrijf vervolgens welke huidige natuur(kwaliteit) verloren gaat bij realisatie van de golfbaan. Geef aan voor welke dieren en planten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen⁶ is en wat deze gevolgen voor de populaties betekenen. Beschrijf mitigerende maatregelen die de gevolgen kunnen beperken of voorkomen.

Beschrijf tevens de positieve effecten op natuur en de kansen voor natuurontwikkeling. De Commissie vindt het daarbij belangrijk dat inzichtelijk wordt gemaakt op welke manier nieuwe natuurkwaliteit tijdens de aanleg en in de toekomst is geborgd. Ga zowel in op de inrichting als op het toekomstig beheer. Maak in het MER ook duidelijk welke nieuwe natuur voortkomt uit een compensatieverplichting en welke nieuwe natuur een daadwerkelijke verbetering ten opzichte van de huidige situatie is.

⁶ Geef aan of het gaat om vernietiging van leefgebied door bijvoorbeeld ruimtebeslag, verstoring door bijvoorbeeld licht en geluid, verdroging of vernatting door verandering van de waterhuishouding, versnippering door doorsnijdingen of barrièrewerking en vermessing en verzuring door bijvoorbeeld deposities van stikstof.

Gebiedsbescherming⁷

Beschrijf de mogelijke invloed van het voornemen op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden en de ecologische hoofdstructuur (EHS).⁸ Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan. Bepaal ook in hoeverre het voornemen invloed kan hebben op een beschermd gebied waar het niet in of direct naast ligt, door externe werking.

Geef per gebied:

- de begrenzingen van het gebied aan op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied;
- de afstanden van de voorgenomen activiteit tot de beschermde gebieden of kaarten met een duidelijke schaal waarvan dit is af te leiden.

Natura 2000-gebieden

Op korte afstand van het plangebied liggen twee Natura 2000-gebieden⁹. In het MER moet worden onderzocht of er significant negatieve gevolgen voor deze gebieden te verwachten zijn.¹⁰

Geef daartoe per Natura 2000-gebied:

- de instandhoudingsdoelstellingen¹¹ voor de verschillende soorten en habitats en of sprake is van een behoud- of verbeterdoelstelling;
- de actuele en verwachte oppervlakte en kwaliteit¹² van habitattypen en leefgebieden voor soorten;
- de actuele en verwachte populatieomvang van soorten aan de hand van meerjarige trends.

Als op grond van objectieve gegevens niet kan worden uitgesloten dat het voornemen afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor de Natura 2000-gebieden, moet een passende beoordeling opgesteld worden, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Onderzoek, indien van toepassing, in de passende beoordeling of zekerheid kan worden verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van de gebieden niet aantast.¹³

⁷ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de Natuurbeschermingswet 1998 en de specifieke gebiedsbescherming.

⁸ Let op: naast Natura 2000 en de EHS gebieden zijn er andere beschermde gebieden, zoals beschermde natuurmonumenten (art. 10 Natuurbeschermingswet 1998), beschermde leefomgevingen (art. 19 Flora- en faunawet) en gebieden die vanwege internationale verdragen daartoe zijn aangewezen (art. 27 Natuurbeschermingswet 1998). Elk gebied kent zijn eigen beschermingsregime.

⁹ Natura 2000-gebied Leenderbos, Grootte Heide, De Plateaux en Natura 2000-gebied De Run.

¹⁰ art. 19f Natuurbeschermingswet 1998.

¹¹ Voor de Vogelrichtlijngebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen, te vinden in de aanwijzingsbesluiten van deze gebieden. Op dit moment lopen procedures om Natura 2000-gebieden aan te wijzen: de Habitatrictlijngebieden worden daarmee aangewezen en de Vogelrichtlijngebieden worden opnieuw aangewezen. Hiervoor worden eerst ontwerp-aanwijzingsbesluiten genomen en vervolgens definitieve aanwijzingsbesluiten. Beschrijf in het MER, indien van toepassing, de instandhoudingsdoelstellingen van de Vogelrichtlijngebieden en, indien van toepassing, de instandhoudingsdoelstellingen uit de ontwerp-aanwijzingsbesluiten.

¹² Zie voor een kenschets, definitie en kwaliteitseisen van habitattypen en de ecologische vereisten van soorten de profielendocumenten van LNV.

¹³ Uit de huidige lijn in de jurisprudentie volgt dat hiertoe zeker moet zijn dat er geen schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken zijn. Uit de wetgeving volgt dat een project alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets met succes wordt doorlopen. Deze toets houdt op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

(Art. 6, lid 3 en 4 Habitatrictlijn, geïmplementeerd in art. 19g en 19h Natuurbeschermingswet 1998)

Ecologische hoofdstructuur

Geef aan of de daarvoor geldende ‘wezenlijke kenmerken en waarden’ van het EHS-gebied worden aangetast door realisatie van de golfbaan inclusief de beoogde bomenkap en of het voornemen past binnen het toetsingskader¹⁴ voor dit EHS-gebied.

Beschrijf ook de positieve gevolgen van het voornemen: Met de realisatie van de ecogolfbaan wordt beoogd een belangrijke regionaal ecologische verbindingzone te realiseren. Beschrijf in het MER hoe deze verbinding in de praktijk zal functioneren. Geef daartoe aan voor welke soortgroepen de verbinding is bedoeld en laat zien hoe de verbinding aansluit op de te verbinden natuurgebieden.

Soortenbescherming¹⁵

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt.¹⁶ Gebruik daarbij actuele lokale natuurdata. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten¹⁷ en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats, nest- of horstlocatie.¹⁸ Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.3 Landschap en cultuurhistorie¹⁹

Beschrijf voor het gehele plangebied de landschappelijke en cultuurhistorische waarden, zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin.²⁰ Toon de landschappelijke en cultuurhistorische waarden op kaart. Op plaatsen waar bodemingrepen voorzien worden (zoals plaatsen waar vijvers of bunkers voorzien worden) dient door veldonderzoek te worden vastgesteld of er daadwerkelijk archeologische vindplaatsen aanwezig zijn. Uit het MER moet blijken wat de omvang en begrenzing van deze vindplaatsen is en of deze behoudenswaardig zijn.²¹

Geef aan wat het effect van de golfbaan is op het bestaande landschapsbeeld en de aanwezige cultuurhistorische waarden (zoals archeologische vindplaatsen).

¹⁴ Het toetsingskader zoals beschreven in de Nota Ruimte, Spelregels EHS en/of provinciale uitwerkingen daarvan.

¹⁵ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

¹⁶ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrictlijn-/ bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels.

¹⁷ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

¹⁸ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9-12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

¹⁹ Onder ‘cultuurhistorie’ wordt in dit advies verstaan zowel bovengrondse (zichtbare), als ondergrondse (archeologische), als historisch-geografische elementen.

²⁰ Uit de cultuurhistorische hoofdstructuur blijkt dat voor een groot deel van het gebied een (middel)hoge archeologische verwachting geldt. Dit kan doorvertaald worden naar aantallen en oppervlaktes in het MER.

²¹ Dit betekent dat voor het MER het archeologisch onderzoekstraject doorlopen zal moeten worden tot en met het ‘waarderend inventariserend veldonderzoek’, voor zover daar aanleiding voor is.

sen, verkavelingspatronen, het contrast tussen bos en open landschap, oude zichtlijnen en verbindingswegen).²² Betrek hierbij ook:

- de invloed van eventuele aanpassingen in de waterhuishouding op de conservering van de organische component van vindplaatsen;
- de invloed van kappen, rooien en aanplanten van bomen op vindplaatsen.

Beschrijf hoe bovengenoemde (nadelige) effecten op cultuurhistorische waarden, kunnen worden voorkomen of beperkt, bijvoorbeeld door inpassingsmaatregelen.

4.4 Bodem en water

Bodem

Geef aan of er verontreinigingen van de bodem in het plangebied bekend zijn en hoe hiermee wordt omgegaan. Geef aan welk reliëf er in de verschillende alternatieven voorzien wordt en waar de hiervoor benodigde grond vandaan komt. Presenteer in het MER de grondbalans.

Water

Beschrijf de huidige en toekomstige situatie van het grond- en oppervlaktewatersysteem op hoofdlijnen. Presenteer daartoe in het MER:

- de geo(morfo)logie en de samenstelling van de bodem (zand/leem); geef ook aan of en waar zich ondoordringbare lagen in de bodem bevinden;
- het optreden van lokale kwel of infiltratie;
- grond- en oppervlaktewaterkwantiteit (freatische grondwaterstanden, oppervlaktewaterpeilen en de fluctuaties daarin) en -kwaliteit, met name de fosfaat- en stikstofgehalten;
- het effect van de verschillende alternatieven op grond- en oppervlaktewaterkwantiteit en -kwaliteit in het studiegebied.

Geef aan of en welke knelpunten er kunnen ontstaan met betrekking tot de waterkwaliteit van het open water op de golfbaan als gevolg van de bestaande landbouw in en om het plangebied.

4.5 Verkeer en verkeersgerelateerde aspecten

Verkeer(stoename) is strikt genomen geen milieueffect maar een deel van de milieueffecten van een golfbaan hangt samen met het (bezoekers)verkeer. Beschrijf daarom in het MER:

- de hoeveelheid verkeer tijdens de aanlegfase, met name het vrachtautoverkeer bij eventueel benodigde grondtoevoer en -afvoer;
- de te verwachten bezoekersaantallen en de verdeling van bezoekers over de dag, de week en het jaar;
- van welke vervoerswijze de bezoekers gebruik zullen maken en tot welke toename van verkeer op het wegennet en tot welke extra parkeerbehoeften dit zal leiden;
- de huidige en toekomstige verkeersveiligheid op de toevoerwegen, in het bijzonder voor het (recreatieve) langzame verkeer;
- of en zo ja welke infrastructuur in de omgeving van het plangebied zal moeten worden aangepast.

²² Dit effect kan ook positief zijn, bijvoorbeeld door toegenomen zichtbaarheid.

Ga voor de berekening van deze bezoekersaantallen en verkeerseffecten uit van de te verwachten drukte op een maatgevende dag (bijvoorbeeld de 5^e drukste dag per jaar²³) en toets daarbij in hoeverre het gegenereerde verkeer effect heeft op verkeersveiligheid, geluidhinder en luchtkwaliteit. Ga bij al deze berekeningen uit van het prognosejaar 2020 of later. Geef aan op welke uitgangspunten en aannames de prognoses gebaseerd zijn.

Het is niet te verwachten dat de grenswaarden uit het Besluit luchtkwaliteit (Blk 2005) zullen worden overschreden. In het MER moet dit aannemelijk worden gemaakt. Indien niet aannemelijk kan worden gemaakt dat aan de grenswaarden van het Blk 2005 wordt voldaan, moet een modelberekening worden uitgevoerd conform het Meet- en rekenvoorschrift luchtkwaliteit (november 2006).

Beschrijf in het MER de veranderingen die optreden in de geluidsbelasting langs de belangrijkste ontsluitingswegen in en om het plangebied. Geef de geluidsbelasting door verkeer weer in de geluidsmaat L_{den} .

Geef in het MER ook aan in hoeverre bestaande routes voor fietsers en anderen ten behoeve van school, werk en recreatie door de herinrichting van het gebied worden beïnvloed op veiligheid en aantrekkelijkheid.

Beschrijf de huidige en toekomstige recreatieve ontsluiting en het gebruik van het plangebied. Geef voor de huidige en de beoogde toekomstige situatie, zowel voor het hoog- als het laagseizoen aan

- hoeveel niet-golfende bezoekers van het plangebied gebruik maken;
- op welke manier zij van het gebied gebruik maken (wandelen, fietsen, verblijven).

5. OVERIGE ASPECTEN

5.1 Leemten in milieu-informatie

Geef aan over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Beschrijf welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is.

In het MER moet duidelijk worden gemaakt welke consequenties de kennisleemten en onzekerheden hebben voor het besluit. Geef een indicatie in hoeverre de informatie op korte termijn beschikbaar zou kunnen komen.

5.2 Evaluatieprogramma

Het bevoegd gezag moet bij het besluit aangeven hoe en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling dat de initiatiefnemer in het MER reeds een aanzet geeft tot een evaluatieprogramma en daarbij een verband legt met de geconstateerde leemten in informatie en onzekerheden.

²³ Deze normdag wordt vaak als maatgevend beschouwd voor de druk op de omgeving door dagrecreatie.

5.3 Vorm en presentatie

De Commissie adviseert in het MER recent kaartmateriaal op te nemen met goed leesbare namen en een duidelijke schaalbalk zodat maten en afstanden eenvoudig te achterhalen zijn. Aanbevolen worden in elk geval:

- een kaart waarop alle in het MER gebruikte topografische namen goed leesbaar zijn aangeven;
- een gedetailleerde plankkaart met daarop een uitgewerkt golfontwerp en de locaties van de geplande nieuwe natuur;
- een kaart met het nieuwe recreatieve netwerk;
- een kaart met daarop de locaties van de binnen het plangebied aanwezige beschermde soorten (lijst 1 t/m 3) en beschermde flora en fauna-elementen (horstbomen, andere bewoonde of bewoonbare bomen, dassenburchten, en dergelijke);
- een Boswetkaart met daarop de binnen het plangebied te verwijderen bossen/bosdelen en de compensatielocaties.

5.4 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

BIJLAGE 1: Projectgegevens richtlijnenfase besluit-m.e.r.

Initiatiefnemer: Ecogolfbaan Camping 'De Paal'

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Bergeijk

Besluit: Vaststellen bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C10. 2

Activiteit: Aanleg van een golfbaan in combinatie met natuurontwikkeling

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Staatscourant van: 10 augustus 2009
ter inzage legging startnotitie: 11 augustus 2009 tot en met 21 september 2009

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 25 september 2009

richtlijnenadvies uitgebracht: 11 december 2009

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. ing. R.B. Buiting

mr. F.W.R. Evers (voorzitter)

drs. G. Korf (secretaris)

ing. B. Peters

drs. ing. C. Sueur

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Ecogolfbaan 'de Paal' te Bergeijk

Camping de Paal te Bergeijk wil bij de camping een 18 holes golfbaan aanleggen. Hiervoor is een wijziging van het bestemmingsplan door de gemeenteraad van Bergeijk nodig. Voor de besluitvorming over het bestemmingsplan wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld.

ISBN: 978-90-421-2896-5

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

